



הכנסת

מרכז המחקר והמידע

## רובע עירוני נוה-מונוסון

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

[www.knesset.gov.il/mmm](http://www.knesset.gov.il/mmm)

**כתיבה: אורי טל**

אישור: שמוליק חזקיה, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

י"ב בכסלו התשס"ז

22 בנובמבר 2007

## תוכן העניינים

<u>1</u>	<u>מבוא</u>
<u>1</u>	<u>1. יהוד-מונוסון – כללי</u>
<u>2</u>	<u>2. איחוד עיריית יהוד והמועצה המקומית נוה-מונוסון</u>
2	2.1. איחוד רשויות מקומיות
3	2.2. המלצות הוועדה הציבורית לאיחוד רשויות מקומיות – מחוז תל-אביב
<u>4</u>	<u>3. רובע עירוני נוה-מונוסון</u>
4	3.1. החקיקה בנושא
5	3.2. ועד הרובע העירוני
5	3.2.1. מבנה, שכר, תקציב ובקרה
6	3.2.2. פעולות וסמכויות
<u>8</u>	<u>4. נקודות לדיון</u>
8	4.1. סמכויות ועד רובע עירוני
8	4.2. בעבור מי מקימים רובע עירוני
9	4.3. הסמכות להקים רובע עירוני
9	4.4. רציפות העבודה – קודם הקמת ועד רובע עירוני ולאחריה
10	4.5. סימול היישוב
<u>11</u>	<u>מקורות</u>

## מבוא

במסמך זה נכתב לקראת דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה בהצעת חוק העיריות, התשס"ז-2007, והוא עוסק ברובע העירוני נוה-מונוסון.

בסוף שנת 2003 בוצעו 11 איחודי רשויות מקומיות, ובהם האיחוד של עיריית יהוד עם המועצה המקומית נוה-מונוסון. הוועדה הציבורית לאיחוד רשויות מקומיות בחנה את האפשרות לאחד את השתיים והמליצה כי יובטחו לתושבי נוה-מונוסון האמצעים לשימור הייחודיות והאופי הקהילתי-תרבותי של היישוב. הוועדה המליצה להקים לשם כך ועד רובע עירוני לנוה-מונוסון.<sup>1</sup>

מכוח סעיפים 12, 14 ו-347 לפקודת העיריות התקין שר הפנים דאז, חה"כ אופיר פינס-פז, את תקנות העיריות (רובע עירוני – נוה-מונוסון), התשס"ו-2006. התקנות עוסקות בהוראות כלליות, כגון אכרזה<sup>2</sup> על הרובע העירוני נוה-מונוסון, קביעה ששטחו יהיה בגודל תחום שיפוטה של המועצה המקומית שהיתה קודם האיחוד, הוראות בנושאי ועד הרובע, בחירתו וסדרי עבודתו, ועדת הביקורת ותקציב ועד הרובע העירוני.

בתקנות האמורות אין פירוט של סמכויות ועד הרובע העירוני. הסמכויות נקבעו ב"פרוגרמה" שאישרה עיריית יהוד-מונוסון. ככלל, עיריית יהוד-מונוסון נותנת את השירותים המוניציפליים לתושבי נוה-מונוסון, ואילו ועד הרובע העירוני אחראי לפעילות החברתית-תרבותית ביישוב.

בוועד הרובע העירוני נוה-מונוסון תשעה נציגים, ותקציבו מורכב מהעברות קבועות מעיריית יהוד-מונוסון ומהכנסות עצמיות. מקור אפשרי נוסף של הכנסות לוועד – גביית תוספת אחוזים על הארנונה של תושבי נוה-מונוסון – אינו מופעל.

במסמך זה מובאים נתונים כלליים על יהוד ועל נוה-מונוסון, רקע על איחוד הרשויות, המלצות הוועדה הציבורית לאיחוד הרשויות – מחוז תל-אביב, פירוט בנושא הרובע העירוני נוה-מונוסון מתוך התמקדות בחקיקה ובוועד הרובע העירוני ונקודות לדיון.

### 1. יהוד-מונוסון – כללי

להלן נתונים כלליים על יהוד ועל נוה-מונוסון. נתוני יהוד המוצגים בעמודה הימנית כוללים את נתוני נוה-מונוסון אשר בעמודה השמאלית:<sup>3</sup>

נוה-מונוסון	יהוד-מונוסון
נוה-מונוסון הוא יישוב עירוני. ראשוני מתיישביו עלו לקרקע בשנת 1955	יהוד הוקמה בשנת 1948, בשנת 1950 הוכרזה כמועצה מקומית ובשנת 1995 הוכרזה כעיר

<sup>1</sup> היישוב נוה-מונוסון נקרא לעתים נוה-אפרים. במסמך זה הוא נקרא נוה-מונוסון.

<sup>2</sup> "אכרזה" היא המלה המקובלת בלשון החוק ובמסמכים רשמיים במקום המלה "הכרזה". על כן נשתמש בה במסמך זה.

<sup>3</sup> אתר האינטרנט של עיריית יהוד-מונוסון, <http://www.yehud-monosson.muni.il/about.asp>, תאריך כניסה: 18 בנובמבר 2007.

נוה-מונוסון	יהוד-מונוסון
מתוכם: כ-3,000 נפש בכ-750 בתי אב מתגוררים בנוה-מונוסון	כ-27,000 תושבים מתגוררים בכ-8,000 בתי אב (כ-2,000 מהם בתים צמודי קרקע)
מתוכם: 18 רחובות הם בנוה-מונוסון	127 רחובות
מתוכם: 650 דונם הם שטח שיפוט שהיה של המועצה המקומית נוה-מונוסון	שטח שיפוט של 4,100 דונם

יהוד ונוה-מונוסון סמוכים זה לזה אך מופרדים על-ידי כביש מס' 461. מעל הכביש יש גשר למעבר של הולכי-רגל בין שני היישובים. נוה-מונוסון נסמכה בעבר על שירותים מסוימים מיהוד, בעיקר בתחומי חינוך, מסחר ובילוי.<sup>4</sup>

במסגרת 11 איחודי הרשויות המקומיות שנעשו בשלהי שנת 2003, אוחדה עיריית יהוד עם המועצה המקומית נוה-מונוסון.

## 2. איחוד עיריית יהוד והמועצה המקומית נוה-מונוסון

### 2.1 איחוד רשויות מקומיות

בהחלטה מס' 79 בתוכנית להבראת כלכלת ישראל, שהתקבלה בשנת 2003, נקבע כי מספר הרשויות המקומיות יצומצם מ-266 ל-150 עד 200 בדרך של איחוד רשויות מקומיות. על-פי משרד האוצר, מטרת המהלך היתה חיזוק הרשויות המקומיות המאוחדות, הגברת עצמאותן והגדלת אפשרויות התכנון והפיתוח שלהן. לדעת המציעים, צעדים אלו אמורים להביא לשימוש מושכל יותר במענקי האיזון.<sup>5</sup>

ב-14 באפריל 2003 מינה שר הפנים דאז, אברהם פרוז, ועדות ציבוריות שיבדקו את האפשרות לאחד מקבצים של רשויות מקומיות במטרה לצמצם את מספר הרשויות ולהביא לידי חיסכון והתייעלות. הוועדות הציבוריות מונו לפי מחוזות ודנו בסוגיות כלכליות, תכנוניות, משפטיות ומוניציפליות הקשורות

<sup>4</sup> מתוך דין וחשבון והמלצות הוועדה הציבורית בדבר איחוד רשויות מקומיות במחוז תל-אביב, [http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/DD\\_C6DD65AE8D45F6C2256D55001F289D/\\$FILE/Toc44755633](http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/DD_C6DD65AE8D45F6C2256D55001F289D/$FILE/Toc44755633), יוני 2003.

<sup>5</sup> מרכז המחקר והמידע של הכנסת, איחוד רשויות – בדיקת יישום התוכנית, כתיבה: אלון רובינשטיין, 30 במרס 2005.

באיחודם של כ-70 מקבצים. הוועדות המליצו לאחד כ-33 מקבצים של רשויות מקומיות.<sup>6</sup> בהמשך מפורטות המלצות הוועדה הציבורית לאיחוד יהוד ונוה-מונוסון.

בסופו של דבר הופיעה בהצעת משרד הפנים רשימה של 12 מקבצי רשויות מאוחדות. ההצעה אושרה ב-29 ביוני 2003 בוועדת הפנים והגנת הסביבה ובוועדת הכספים של הכנסת, וחוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004) (מס' 2), התשס"ג-2003, שבו מעוגנת ההחלטה, התקבל בכנסת ב-31 ביולי 2003.<sup>7</sup> איחוד הרשויות הדרוזיות ירכא, אבו-סנאן, ג'וליס וינוח-ג'ית בוטל, ובסוף שנת 2003 בוצעו 11 איחודי רשויות מקומיות, ובהם איחוד עיריית יהוד עם המועצה המקומית נוה-מונוסון.<sup>8</sup>

## 2.2. המלצות הוועדה הציבורית לאיחוד רשויות מקומיות – מחוז תל-אביב

הוועדה הציבורית לאיחוד רשויות מקומיות – מחוז תל-אביב בחנה את החלופות לאיחוד רשויות באזור.<sup>9</sup> האיחוד של נוה-מונוסון עם יהוד היה אחת החלופות שעלו לדיון. הוועדה אומנם נתנה עדיפות לאיחוד של נוה-מונוסון עם אור-יהודה מבחינת התכנון הפיזי, אולם בשל התנגדות תושבי נוה-מונוסון היא קיבלה את חלופת האיחוד עם יהוד. רצון התושבים הכריע אפוא את החיסרון הקשור לתכנון הפיזי. נציגי יהוד צידדו גם הם באיחוד עם נוה-מונוסון.

### המלצות הוועדה:

- מכיוון שלמועצה המקומית נוה-מונוסון אין בסיס כלכלי שיאפשר לה להגיע לאיזון כספי בעתיד, הומלץ לאחדה עם יהוד כדי שזו תוכל לקבל עליה את הניהול המוניציפלי של היישוב.
- ייערכו תיקוני גבייה בארנונה של יהוד, והיא תשווה לזו שבנוה-מונוסון, באזורים מתאימים. המהלך עשוי להביא לתוספת הכנסה לעירייה המאוחדת.
- המדינה תמשיך לתת מענק איזון לרשות המאוחדת בגובה סך מענקי האיזון של שתי הרשויות קודם לאיחוד, ותפחית אותו בהדרגה כשישתפר מצבן הכלכלי.<sup>10</sup>
- משרד הפנים ימנה גוף שיפקח על שיפור הניהול בעיריית יהוד.
- יובטחו לתושבי נוה-מונוסון האמצעים לשמירת הייחוד של היישוב. לנוה-מונוסון יש צביון כפרי ופעילות תרבותית-קהילתית משלו. התושבים משתתפים בפעילות התנדבותית ומעורבים בנעשה

<sup>6</sup> מתוך אתר האינטרנט של משרד הפנים, [www.moin.gov.il](http://www.moin.gov.il), תאריך כניסה: 7 במרס 2007.  
<sup>7</sup> מתוך התוספת לפרק ב' בחוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004) (מס' 2), התשס"ג-2003.  
<sup>8</sup> מרכז המחקר והמידע של הכנסת, איחוד הרשויות באקה אל-ערביה-ג'ית, עיר הכרמל ושגור, כתיבה: אורי טל, 18 במרס 2007.

<sup>9</sup> הוועדה ציינה בדוח כי יש שאיפה להגיע בעתיד לאיחוד רחב יותר עם כלל יישובי בקעת-אוונו.  
<sup>10</sup> מענק האיזון הוא המענק העיקרי המועבר ממשרד הפנים לרשויות המקומיות. מענק האיזון נועד להשלים את הפער בין ההוצאות של הרשות המקומית לבין הכנסותיה. עד שנת 1994 נקבע מענק האיזון לכל רשות מקומית בנפרד בהתחשב בנתונים הכספיים הספציפיים שלה, ולא דווקא על בסיס קריטריונים ברורים ושוויוניים. במחצית השנייה של שנות ה-90 חושבה הקצאת מענק האיזון לפי נוסחת ועדת-סוארי, ומאז שנת 2004 נוסחת המודל לחישוב ההקצאה של מענק האיזון נקבעת לפי המלצות ועדת-גדיש שאימצה הממשלה.  
לדברי לילי פיינטוך, ראש אגף התקציבים במינהל לשלטון מקומי של משרד הפנים, בעיקרון, לא קוצץ מענק האיזון לאחר איחוד הרשויות אלא הועבר סכום מענקי האיזון של שתי הרשויות בנפרד. עם זאת, הואיל ושיטת החישוב השתנתה ומענקי האיזון קוצצו באופן כללי, הוחלט כי ברשויות מקומיות שאוחדו הקיצוץ במענקי האיזון לא יהיה גבוה מ-5%.

ביישובם.<sup>11</sup> כדי להבטיח את הייחוד ואת האופי הקהילתי-תרבותי של נוה-מונוסון, הוועדה המליצה להקים ועד נבחר עם תקציב עצמאי. הבטחת העצמאות הניהולית לצורך שמירה על אופי התרבותי-קהילתי של נוה-מונוסון תיעשה על-ידי:

- הקמת ועד רובע עירוני – ועד שבו מספר אי-זוגי של חברים שייבחרו מקרב תושבי היישוב;
- העברת החלק היחסי<sup>12</sup> מתקציב התרבות של הרשות המקומית המאוחדת לשימוש הישיר של נוה-מונוסון לצורכי תרבות וקהילה;
- מתן עצמאות מוחלטת לוועד הרובע העירוני בניהול תקציב התרבות;
- הוספת מספר מצומצם של משרות ברשות המקומית המאוחדת, אם הדבר יידרש, לצורך סיוע שוטף לוועד הרובע העירוני בניהול התקציב והפעילות הקהילתית-תרבותית.

### 3. רובע עירוני נוה-מונוסון

#### 3.1. החקיקה בנושא

סעיפים 12 עד 14 בפקודת העיריות עוסקים בנושא רובע עירוני. לפי הפקודה, שר הפנים רשאי להכריז על אזור מסוים בתחומי עירייה כעל רובע עירוני, אם נוכח שתושבי האזור רוצים בזה. לרובע העירוני יוקם ועד רובע, ושר הפנים יקבע בתקנות הוראות בנושא.

סעיפים 15 ו-16 לפקודת העיריות קובעים כי ועד רובע עירוני רשאי, לאחר העברת מידע מתאים למועצת העירייה ועיון בחוות הדעת שלה, לאשר הוצאה כספית לטובת עבודות ברובע עצמו. את כספי ההוצאה הכספית יגבו באמצעות תוספת אחוזים על הארנונה הכללית של תושבי הרובע; הסכום שייגבה ישולם לוועד הרובע, והוא יוציא אותו על העבודות.<sup>13</sup>

מכוח סעיפים 12, 14 ו-347 לפקודת העיריות, הותקנו תקנות העיריות (רובע עירוני – נוה-מונוסון), התשס"ו-2006. התקנות עוסקות בהוראות כלליות, כגון אכרזה על הרובע העירוני נוה-מונוסון, קביעה ששטחו יהיה בגודל תחום שיפוטה של המועצה המקומית שהיתה קודם האיחוד, הוראות בנושא הבחירות לוועד, ועד הרובע הראשון, ישיבות הוועד, בחירת יו"ר לוועד, ועד שאינו ממלא את תפקידיו כראוי, ועדת הביקורת, סדרי העבודה ונושאי תקציב. אין בתקנות פירוט של סמכויות ועד הרובע העירוני.

---

<sup>11</sup> מתוך דין וחשבון והמלצות הוועדה הציבורית בדבר איחוד רשויות מקומיות במחוז תל-אביב, [http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/DDC6DD65AE8D45F6C2256D55001F289D/\\$FILE/Toc44755633](http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/DDC6DD65AE8D45F6C2256D55001F289D/$FILE/Toc44755633), יוני 2003.

<sup>12</sup> החלק היחסי נקבע לפי שיעור תושבי היישוב בכלל תושבי יהוד-מונוסון.

<sup>13</sup> סעיפים 12 עד 16 (הפרק השלישי) לפקודת העיריות.

## 3.2. ועד הרובע העירוני

### 3.2.1. מבנה, שכר, תקציב ובקרה

- בוועד הרובע העירוני (הנקרא גם "מנהלת") של נוה-מונוסון תשעה נציגים, והם נבחרים על-ידי תושבי נוה-מונוסון במערכת הבחירות העירונית, לצד הבחירות למועצת עיריית יהוד-מונוסון.<sup>14</sup> **תשעת חברי הוועד העירוני, ובהם היושב-ראש שלו, אינם מקבלים שכר.**<sup>15</sup>
- כמה עובדים בוועד הרובע העירוני מקבלים שכר מעיריית יהוד-מונוסון, ובהם מנהל ועד הרובע העירוני,<sup>16</sup> המזכירה, רכז הפעילות החברתית-תרבותית ומנהלת ספריית נוה-מונוסון.<sup>17</sup> מובן כי גם עובדי עיריית יהוד-מונוסון העובדים בנוה-מונוסון ומועסקים ישירות באגפי העירייה המאוחדת מקבלים את משכורתיהם מהעירייה,<sup>18</sup> למשל, שני עובדי אחזקה השייכים לאגף איכות הסביבה של עיריית יהוד-מונוסון הצמודים לעבודות בנוה-מונוסון ועובדי קבלן איסוף הפסולת של עיריית יהוד-מונוסון. לעומת כל אלו, עובדי תרבות כגון מדריכים חברתיים שמפעיל ועד הרובע העירוני בנוה-מונוסון, כפי שיוסבר בהמשך, ושתי ספרניות המתגברות את מנהלת הספרייה, מקבלים את משכורתיהם ישירות מתקציבו של ועד הרובע העירוני.<sup>19</sup>
- מקורות התקציב של ועד הרובע העירוני של נוה-מונוסון:<sup>20</sup>

- **העברות קבועות מעיריית יהוד-מונוסון** – העירייה מעבירה לוועד הרובע העירוני את החלק היחסי (לפי מספר התושבים) של תקציב התרבות שלה.<sup>21</sup> את אופן ביצוע התקציב – חלוקה לפעילויות ספורט, פנאי, חינוך לא-פורמלי וכיוצא בזה – קובע ועד הרובע העירוני.
- **הכנסות עצמיות** – בנוה-מונוסון יש נכסים כגון אולם ספורט, בית-תרבות ובריכה. ועד הרובע העירוני משכיר את הנכסים לחוגים ולאירועים ומתחלק ברווחים, כגון הכנסות מפעילות הבריכה.

<sup>14</sup> סעיף 9 לתקנות העיריות (רובע עירוני – נוה-מונוסון), התשס"ו-2006, קובע כי כלל זה תקף אלא אם כן הורה שר הפנים על עריכת בחירות במועד אחר.

יצוין כי במועצת עיריית יהוד-מונוסון מכהן נבחר אחד מרשימת "קולנו-נוה", המייצגת את תושבי נוה-מונוסון. לדברי עו"ד אילן שביט, בעבר היה סעיף בפקודת העיריות שקבע כי יישמר מקום אחד במועצת העירייה לנציג הרובע העירוני.

<sup>15</sup> ובהם חבר ועד הרובע עו"ד אילן שביט, אשר מייצג לראש עיריית יהוד-מונוסון בנושאים הקשורים לנוה-מונוסון, ואיתן פולק, המנהל את ועד הרובע.

<sup>16</sup> אלי רוקח.

<sup>17</sup> הספרנית מקבלת את השכר מעיריית יהוד דרך עמותה קהילתית, שלא כמו שאר מקבלי השכר.

<sup>18</sup> יצוין כי לדברי עו"ד אילן שביט, במועצה המקומית נוה-מונוסון קיבלו שכר כ-30 עובדים.

<sup>19</sup> אלי רוקח, מנהל ועד רובע עירוני נוה-מונוסון, שיחת טלפון, 20 בנובמבר 2007.

<sup>20</sup> עו"ד אילן שביט, חבר ועד רובע עירוני נוה-מונוסון ויועץ לראש עיריית יהוד-מונוסון, שיחת טלפון, 20 בנובמבר 2007.

<sup>21</sup> תקציב זה אינו כפוף לתקציב תמיכות, ולכן מימון שבט הצופים בנוה-מונוסון, לדוגמה, מוגדר כפעילות נוער של הוועד, ואינו ממומן מתמיכה חיצונית.

- **אגרת שמירה** – בנוה-מונוסון פועלת חברת שמירה שמפעיל ועד הרובע העירוני. לשם כך מוטלת על תושבי היישוב אגרת שמירה. האגרה מוטלת עוד מאז היה נוה-מונוסון מועצה מקומית.

יצוין כי לפי סעיף 15 לפקודת העיריות, ועד רובע עירוני רשאי לגבות מתושבי הרובע כסף – בדרך של **תוספת אחוזים לארנונה** – לטובת "עבודות ציבוריות של הרובע, נוחיותיו והנאותיו". תחילה תוכנן לגבות ארנונה גבוהה יותר מתושבי נוה-מונוסון לטובת תוספת הכנסה לוועד הרובע העירוני. ואולם, עד כה לא הוטלה תוספת לארנונה של תושבי נוה-מונוסון, ולכן אין לוועד הרובע העירוני הכנסה נוספת זו.<sup>22</sup>

- **ועדת הביקורת** לרובע העירוני הוקמה מקרב תושבי נוה-מונוסון. שלושת חברי ועדת הביקורת הם תושבים שהיו מעורבים בעבר בעריכת ביקורת במועצה המקומית נוה-מונוסון.<sup>23</sup> לפי התקנות, ועדת הביקורת אמורה לבדוק:

- אם החלטות ועד הרובע הוצאו לפועל כדין;
- את פעולות ועד הרובע ואם נעשו במסגרת תקציבו המאושר בעירייה;
- אם תוקנו ליקויים בפעולות ועד הרובע אשר נמצאו בביקורת קודמות.

נוסף על הפיקוח של ועדת הביקורת של הרובע העירוני נוה-מונוסון, עיריית יהוד-מונוסון עורכת ביקורות משלה על הדוחות הכספיים של הרובע העירוני. כמו כן, משרד הפנים עורך ביקורות משלו בעיריית יהוד-מונוסון, ובכללן מבוקר תקציב הרובע העירוני נוה-מונוסון. יצוין עוד כי לעיריית יהוד-מונוסון יש חשבת מלווה מטעם משרד הפנים.<sup>24</sup> הפיקוח של משרד הפנים על ועד הרובע העירוני אינו רב מאחר שהוא מחשיב אותו לחלק מעיריית יהוד-מונוסון, ומשום שסמכויותיו אינן רבות.<sup>25</sup>

### 3.2.2. פעולות וסמכויות

ככלל, **עיריית יהוד-מונוסון נותנת את השירותים המוניציפליים לתושבי נוה-מונוסון, ואילו ועד הרובע העירוני אחראי לפעילות החברתית-תרבותית ביישוב.** תחומים מוניציפליים סטטוטוריים כגון גזרות, רווחה, הנדסה, תפקוד כרשות תימרון מקומית,<sup>26</sup> גיזום עצים, טיפול בדליפת מים וגביית תשלומי ארנונה, מטופלים ישירות על-ידי עיריית יהוד-מונוסון. לעומת זאת, פעולות חברתיות-תרבותיות כגון ניהול בריכת השחייה, ארגון טקסים וארגון ערבי שירה<sup>27</sup> הן באחריות ועד הרובע העירוני.

<sup>22</sup> יצוין כי קודם האיחוד היה ביהוד אזור גבייה אחד. במסגרת רפורמה כללית בנושא הארנונה ואיחוד שיטות מדידת הנכסים נקבע כי נוה-מונוסון תהיה אזור גבייה כמו קריית-הסביונים ביהוד. כלומר, הארנונה בנוה-מונוסון זהה לארנונה באזור מסוים ביהוד.

<sup>23</sup> עו"ד אילן שביט, חבר ועד רובע עירוני נוה-מונוסון ויועץ לראש עיריית יהוד-מונוסון, שיחת טלפון, 20 בנובמבר 2007.  
<sup>24</sup> שם.

<sup>25</sup> אנה חזן, מנהלת האגף לפיתוח מקומי במינהל השלטון המקומי, משרד הפנים, שיחת טלפון, 22 בנובמבר 2007.

<sup>26</sup> רשות תימרון מקומית היא סמכות המואצלת לרשות המקומית כדי להסדיר את רוב התנועה בתחומה. סמכויות רשות תימרון מקומית מוסדרות בסעיף 18 לתקנות התעבורה, התשכ"ה-1961.

<sup>27</sup> ערבי שירה הם מסורת בת כ-50 שנה בנוה-מונוסון.



סמכויותיו של ועד רובע עירוני אינן נקבעות בפקודת העיריות וגם לא בתקנות המוזכרות להקמת הרובע העירוני בנה-מונוסון. סמכויותיו של ועד הרובע העירוני נה-מונוסון עוגנו ב"פרוגראמה" שאושרה במועצת עיריית יהוד-נוה-מונוסון ואושרה במשרד הפנים.<sup>28</sup>

לפי ה"פרוגראמה", ועד הרובע העירוני יטפל בנושאים אלו:

- תרבות, חוגים, ספורט, שבט הצופים, הגיל הרך, חינוך לא-פורמלי, בריכת השחייה, הספרייה ופעילות קהילתית בנה-מונוסון;
- טיפול בגיל השלישי במסגרת קהילתית ופרויקט "קהילה תומכת";<sup>29</sup>
- ביטחון שוטף וסגירת היישוב בלילות;
- שירותי דת ומסורת, תוך שמירת מעמדו של רב היישוב;
- תחזוקת מבני הציבור;
- גיבוש עמדות והמלצות והצגתם לפני גורמים מוסמכים בעירייה ובוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, בהיבטים של:
  - איכות הסביבה, חזות פני היישוב, חינוך פורמלי ותחבורה;
  - שמירת האופי הכפרי-קהילתי של נה-מונוסון.

נוסף על הסמכויות שהוצגו לעיל, ה"פרוגראמה" קובעת כי **העירייה תפעל בשיתוף פעולה עם ועד הרובע העירוני בכל הנוגע לתוכניות בניין עיר (תב"ע)**. העירייה לא תיזום תב"ע בנה-מונוסון או שינויים בתוכניות הקיימות ולא תתמוך בהם בלי להיוועץ בוועד הרובע העירוני.<sup>30</sup>

נוסף על הסמכויות שנקבעו מפורשות ב"פרוגראמה", **ועד הרובע העירוני מייצג את תושבי נה-מונוסון מול העירייה ומשמש כתובת לפניותיהם**. לדברי מר אלי רוקח, מנהל ועד הרובע העירוני, תושבי נה-מונוסון אומנם יכולים לפנות ישירות אל העירייה בכל נושא, אולם הוועד עשוי לזרז את ההליכים, למשל בטיפול בבעיה בגביית תשלומי המים. נוסף על כך, ייצוג תושבי נה-מונוסון מול העירייה עשוי לבוא לידי ביטוי בקידום מיזמי פיתוח ביישוב.<sup>31</sup>

להלן כמה דוגמאות הממחישות את חלוקת התפקידים בין עיריית יהוד-מונוסון לבין ועד הרובע העירוני של נה-מונוסון:

- בית-הספר בנה-מונוסון פועל כסדרו חמישה ימים בשבוע, ובימי שישי מתקיימות בו פעולות העשרה תרבותית. בית-הספר מתוקצב על-ידי העירייה, למשל בנושאי אחזקה ושיפוץ. לעומת זאת, לפעולות

<sup>28</sup> עו"ד אילן שביט, חבר ועד הרובע העירוני נה-מונוסון ויועץ לראש עיריית יהוד-מונוסון, שיחת טלפון, 20 בנובמבר 2007.

<sup>29</sup> "קהילה תומכת" היא התארגנות של סיוע לקשישים באמצעות הקמת קהילה המספקת לחבריה מגוון שירותים המסייעים לשמירה על איכות חיים, כגון ביטחון אישי, נגישות לשירותים רפואיים, השגחה צמודה, פעילות חברתית ותחזוקה.

<sup>30</sup> יוסי בן-דוד, ראש עיריית יהוד, ואיתן פולק, ראש מינהלת נה-מונוסון, מכתב לירון שטיינברג ממשרד הפנים בנושא: "תקנות רובע עירוני נה-מונוסון", 5 בדצמבר 2004. האמור במכתב הוא "פרוגראמה" המעגנת את פעילות ועד הרובע העירוני.

<sup>31</sup> אלי רוקח, מנהל ועד הרובע העירוני נה-מונוסון, שיחת טלפון, 20 בנובמבר 2007.

ההעשרה התרבותית המתקיימות בו אחראי ועד הרובע העירוני, המפעיל לשם כך מדריכים חברתיים.<sup>32</sup>

- ועד הרובע העירוני מתכנן להפוך רחוב מסוים בנוה-מונוסון לאזור מיתון תנועה.<sup>33</sup> הואיל ומאז איחוד יהוד ונוה-מונוסון רשות התימרוך המקומית היא עיריית יהוד-מונוסון, היא המוסמכת לעשות זאת. סביר להניח כי לאחר דיונים עם ראשות עיריית יהוד-מונוסון העירייה תבצע את העבודות לפי המלצות ועד הרובע העירוני נוה-מונוסון.
- הוועד פועל גם מעבר לתפקידיו הקבועים ומשמש "כתובת" לפניית התושבים. לדוגמה, כשתושב נוה-מונוסון מודיע לוועד העירוני על נזילה בצנרת המים, מנהל הוועד שולח עובד אחזקה של הרובע. אם הטיפול בתקלה פשוט, עובד האחזקה יבצע אותו; אם הטיפול מורכב, מנהל ועד הרובע העירוני יעביר את הטיפול לעירייה.<sup>34</sup>

#### 4. נקודות לדיון<sup>35</sup>

##### 4.1 סמכויותיו של ועד רובע עירוני

סמכויותיו של ועד רובע עירוני לא נקבעו בפקודת העיריות וגם לא בתקנות המוזכרות להקמת הרובע העירוני. סמכויות ועד הרובע העירוני נוה-מונוסון עוגנו ב"פרוגרמה" שאישרה מועצת עיריית יהוד-מונוסון. עיגון סמכויות ועד הרובע העירוני בחקיקה היה מביא למתיחת ביקורת ולהטלת אחריות רבה יותר.


בסוף שנת 2003 אוחדה מכבים-רעות עם העיר מודיעין, ולאחרונה הוקם רובע עירוני למכבים-רעות. עו"ד דנה חפץ-טוכלר, היועצת המשפטית של עיריית מודיעין-מכבים-רעות, סבורה כי סמכויות ועד הרובע העירוני צריכות להיות מוסדרות בחקיקה ראשית, ולא במסמך הבנות המאושר ברמה העירונית. אי-עיגון סמכויותיו של ועד הרובע העירוני בחקיקה עלול להשאיר פתח לוועדים עירוניים חזקים לדרוש סמכויות רבות יותר. הדבר משאיר את נושא סמכויות ועד רובע עירוני בתחום הפוליטי, ועיגון הסמכויות בחקיקה ימנע את הקושי העלול להתעורר מכך.<sup>36</sup>

##### 4.2 בעבור מי מקימים רובע עירוני

הקמת רובע עירוני הוא פתרון חיובי בעבור רשויות מקומיות קטנות המתנגדות – מחשש לאיבוד עצמאותן – לאיחוד הרשות שלהם עם רשות מקומית גדולה. טבעי הוא שתושבי יישוב קטן יחששו מ"היבלעות" ברשות מקומית גדולה, אף אם מוקמת באיחוד הרשויות רשות חדשה בעלת מעמד חדש.

<sup>32</sup> כאמור, משכורות המדריכים החברתיים בבית-הספר משולמות ישירות מתקציב ועד הרובע העירוני.

<sup>33</sup> אזור מיתון תנועה הוא מעין הכלאה בין רחוב למדרחוב. המהירות המרבית המותרת בו אינה עולה על 30 קמ"ש, והכניסה

אליו מסומנת בתמרור  30.

<sup>34</sup> אלי רוקח, מנהל ועד הרובע העירוני נוה-מונוסון, שיחת טלפון, 20 בנובמבר 2007.

<sup>35</sup> נכתבו בעקבות שיחות עם עו"ד אילן שביט, חבר ועד הרובע העירוני נוה-מונוסון, ועו"ד דנה חפץ-טוכלר, היועצת המשפטית של עיריית מודיעין-מכבים-רעות.

<sup>36</sup> למשל, כיום החקיקה אינה קובעת את סמכויותיו של ועד רובע עירוני בנושאי תכנון ובנייה ואם נציגו ישבו בוועדה המקומית לתכנון ולבנייה.

ממזכר שנשלח עו"ד שביט לגב' אנה חזן ממשרד הפנים עולה כי לדעתו ראוי להקים רובע עירוני רק כשמתקיימים התנאים האלה:

- טרם האכרזה על רובע עירוני היישוב המתאחד היה רשות מקומית עצמאית – בעלת מאפיינים קהילתיים ורצון באכרזה זו – המתאחדת עם עיר גדולה;
- ועד רובע עירוני יוקם אך ורק ביישוב שהשלים את תהליך איחוד הרשויות, ולא במצב ביניים.<sup>37</sup>

### 4.3. הסמכות להקים רובע עירוני

השאלה למי צריכה להיות הסמכות להקים רובע עירוני קשורה לנקודה הקודמת. השאלה היא אם יש מקום להחיל את דין הרובע העירוני הסטטוטורי גם על רובע עירוני שהוא חלק מעיר קיימת בת 100,000 תושבים ומעלה, כפי שמוצע בהצעת חוק העיריות. לדברי היועצת המשפטית של עיריית מודיעין-מכבים-רעות, ספק אם הרף התחתון לאפשרות הקמתו של רובע עירוני – עיר בת 100,000 תושבים ויותר – מתאים. אם תתאפשר הקמת רובע עירוני לשכונה גדולה אך לא לשכונה קטנה, עלולה להיווצר התמרמרות מקומית.

ייתכן שיש מקום להבחין בין שני סוגי הרבעים העירוניים המוצעים: רובע עירוני סטטוטורי המוקם במסגרת איחוד רשויות ורובע עירוני שהוא למעשה מינהלת שכונתית. רובע עירוני המוקם במסגרת איחוד רשויות נועד לשמירת האוטונומיה, הייחודיות החברתית וצביון היישוב, ולכן ייתכן כי ראוי שהסמכות להקמתו ולפירוקו תהיה נתונה לשר הפנים בלבד. לעומת זאת, רובע עירוני שהוא מינהלת שכונתית ועמותה שאינה סטטוטורית – ייתכן כי ראוי שהקמתו תהיה בסמכותה הבלעדית של הרשות המקומית, ומידת האוטונומיה שלו תהיה פועל יוצא של רצונה. פקודת העיריות אינה עוסקת במינהלות שכונתיות כאלה, ולא ברור אם יש מקום להכליל את הנושא בחוק העיריות המוצע החדש.

### 4.4. רציפות העבודה – קודם הקמת ועד רובע עירוני ולאחריה

תושבי נוה-מונוסון ותושבי יהוד שיתפו פעולה במהלך איחוד הרשויות שלהם. לדברי עו"ד שביט מנוה-מונוסון, השלמה של תושבי היישוב הקטן עם איחוד הרשויות, מינהלת תקין של הרשות המקומית והמשך הפעולות התרבותיות-חברתיות כסדרן על-ידי אותם עובדים ובאותם מבנים, הם אינדיקציה טובה לכך שוועד הרובע העירוני יתפקד היטב. רציפות העבודה בתחומים החברתיים מקטינה את ה"זעזוע" לתושבי היישוב הקטן ותורמת לתפקוד הרובע העירוני.

הקמת הרובע העירוני של מכבים-רעות קורס עור וגידים בימים אלו. לדברי היועצת המשפטית של עיריית מודיעין-מכבים-רעות, עד כה התכנס ועד הרובע העירוני לישיבה אחת, מאחר שרק לאחרונה חתם שר הפנים על התקנות המתאימות. לדברי עו"ד שביט, העברת כל תפקידי המועצה המקומית של מכבים-רעות לעירייה המאוחדת בעת האיחוד וחוסר הרציפות המתוארת לעיל פוגעים בתפקודו של ועד הרובע העירוני.

<sup>37</sup> עו"ד אילן שביט, "קריטריונים להכרזת ועד רובע עירוני", מזכר שנשלח לאנה חזן ממשרד הפנים, 24 בנובמבר 2005.

## 4.5. סימול היישוב

לכל יישוב בישראל יש סמל מספרי. מומלץ לדון בשאלה מה קורה לסמל המספרי במשרד הפנים לאחר איחוד הרשויות. השאלה אם ליישוב קהילתי המקבל מעמד סטטוטורי של רובע עירוני נשאר סמל משלו או שהרשות המאוחדת מקבלת סמל חדש אינה רק רגשית. לעתים יש שמות זהים לרחובות בשתי הרשויות שאוחדו, וכך קורה גם בנוה-מונוסון וביהוד. לא ברור אם הפתרון הנכון הוא שינוי שמות הרחובות, כפי שנעשה ביהוד, או שמא מחיקת סמל היישוב הקטן מהמאגרים הממשלתיים.

באתר האינטרנט של משרד הפנים מופיעה טבלה המציגה את מענקי האיזון שהועברו לרשויות המקומיות בשנת 2005. בטבלה מופיעה יהוד בנפרד (945,000 ש"ח) ונוה-מונוסון – הנקראת באתר נוה-אפרים – בנפרד (1,212,000 ש"ח).<sup>38</sup> גם בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אפשר למצוא נתונים על יהוד תחת השם יהוד, ולא יהוד-מונוסון.<sup>39</sup> לפי הסברי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בעניין שינוי שמות יישובים, הסמל של יהוד הוא 9400 ושל נוה-מונוסון (או נוה-אפרים) היה בעבר 1062 וכיום הוא 9400, כלומר כמו של יהוד, ולא כשל רשות מקומית חדשה.<sup>40</sup>

---

<sup>38</sup> אתר האינטרנט של המינהל לשלטון מקומי במשרד הפנים, [http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/394D5E273CA4E4BD4225700B00364133/\\$FILE/News.xls](http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/394D5E273CA4E4BD4225700B00364133/$FILE/News.xls), תאריך כניסה: 22 בנובמבר 2007.

<sup>39</sup> אתר האינטרנט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, <http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2006/table7.pdf>, תאריך כניסה: 22 בנובמבר 2007.

<sup>40</sup> אתר האינטרנט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2006/changes1948\\_2006.xls](http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2006/changes1948_2006.xls), תאריך כניסה: 22 בנובמבר 2007.

## מקורות

### חקיקה ומסמכים

- אתר האינטרנט של עיריית יהוד-מונוסון, <http://www.yehud-monosson.muni.il/about.asp>, תאריך כניסה : 18 בנובמבר 2007.
- דין-וחשבון והמלצות הוועדה הציבורית בדבר איחוד רשויות מקומיות במחוז תל-אביב, אתר האינטרנט של המינהל לשלטון מקומי במשרד הפנים, [http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/DDC6DD65AE8D45F6C2256D55001F289D/\\$FILE/\\_Toc44755633](http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/DDC6DD65AE8D45F6C2256D55001F289D/$FILE/_Toc44755633), יוני 2003.
- אתר האינטרנט של המינהל לשלטון מקומי במשרד הפנים, [http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/394D5E273CA4E4BD4225700B00364133/\\$FILE/News.xls](http://www.moin.gov.il/Apps/PubWebSite/mainmenu.nsf/4DF815EA4AC4E503C2256BA6002EE732/394D5E273CA4E4BD4225700B00364133/$FILE/News.xls), תאריך כניסה : 22 בנובמבר 2007.
- אתר האינטרנט של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, <http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2006/table7.pdf>, [http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2006/changes1948\\_2006.xls](http://www.cbs.gov.il/ishuvim/ishuv2006/changes1948_2006.xls), תאריך כניסה : 22 בנובמבר 2007.
- מרכז המחקר והמידע של הכנסת, איחוד רשויות – בדיקת יישום התוכנית, כתיבה : אלון רובינשטיין, 30 במרס 2005.
- מרכז המחקר והמידע של הכנסת, איחוד הרשויות באקה אל-עירביה-ג'ת, עיר הכרמל ושגור, כתיבה : אורי טל, 18 במרס 2007.
- פקודת העיריות.
- תקנות העיריות (רובע עירוני – נוה-מונוסון), התשס"ו-2006.

### שיחות ומכתבים

- חזן אנה, מנהלת האגף לפיתוח מקומי במינהל השלטון המקומי, משרד הפנים, שיחת טלפון, 22 בנובמבר 2007.
- פיינטוך לילי, מנהלת אגף תקציבים במינהל לשלטון מקומי, משרד הפנים, שיחת טלפון, 22 בנובמבר 2007.
- רוקח אלי, מנהל ועד רובע עירוני נוה-מונוסון, שיחת טלפון, 20 בנובמבר 2007.
- שביט אילן, עו"ד, חבר ועד הרובע העירוני נוה-מונוסון ויועץ לראש עיריית יהוד-מונוסון, שיחת טלפון ומכתבים, 20 בנובמבר 2007.
- שביט אילן, עו"ד, קריטריונים להכרזת ועד רובע עירוני, מזכר שנשלח לאנה חזן ממשרד הפנים, 24 בנובמבר 2005.
- בן-דוד יוסי, ראש עיריית יהוד, ואיתן פולק, ראש מינהלת נוה-מונוסון, מכתב לירון שטיינברג ממשרד הפנים בנושא : "תקנות רובע עירוני נוה-מונוסון", 5 בדצמבר 2004.